

‘Ik kan me wel redden in Frankrijk’

Leerlingen van de De Breul in Zeist. Foto: Chantal Weststrate

Leerlingen over het deelvak Frans

Levende Talen Tijdschrift en *Levende Talen Magazine* schenken aandacht aan de deelvakken. Verschillende aspecten werden al belicht. Maar hoe kijken leerlingen er tegenaan? Chantal Weststrate, zelf docent Frans, ging op pad. Ze interviewde leerlingen die het deelvak Frans doen. Vwo-leerlingen die ook Duits in hun pakket hebben, konden beide vakken met elkaar vergelijken. De leerlingen zitten in de vierde klas havo of vwo van het Erfgooiers College in Huizen, het Stedelijk Gymnasium in Utrecht en de Breul in Zeist. Het zijn Frederi, Peter, Rosanne, Pierre, Arnoud en Hedwig uit havo-4 en Krista, Samantha, Kamal, Hiskia, Renzo, Lotte, Jorieke, Isabelle en Lotte uit vwo-4. De meesten doen alleen Frans-1.

Chantal Weststrate

Het oordeel van de geïnterviewde havo-4 leerlingen over het deelvak Frans is overwegend positief. Ze vinden Frans ‘best’ leuk, maar menen dat het aantal lessen per week te weinig is. Peter: ‘Ik praat wel eens met mijn Franse tante, dat is leuk. Op school vind ik de begeleiding onvoldoende; je moet het toch zelf doen’. Arnoud: ‘Ik vind het nu een beetje saai. Ik vind vooral het Frans spréken belangrijk; om het goed te leren hebben we eigenlijk te weinig Frans; je moet te veel zelf doen’. Rosanne: ‘Te weinig lessen per week, een onoverzichtelijk boek. Ik leer haast niets, maar wil het wel’.

Op het vwo zijn de meningen wat meer verdeeld: de gymnasiasten zijn minder positief over het deelvak dan de atheneum-leerlingen. De gymnasiasten vinden het vak er een beetje bij bungelen en doen het vooral omdat het verplicht is. Isabelle: ‘Voor Duits teer ik op vorig jaar, want ik ben blijven zitten. De stof is niet zoveel anders, alleen minder, nu, in de Tweede Fase. Voor Frans maak ik wel mijn huiswerk, ik moet me meer inspannen om een

goed resultaat te krijgen. Het vak wordt ook serieuzer gebracht’. Lotte: ‘Bij Frans leren we echt lezen, hoe je het moet aanpakken en zo. En dan ook nog wat grammatica’. Samantha: ‘Ik doe het alleen omdat het verplicht is’. Jorieke: ‘Ik denk niet dat ik in mijn werk later Frans of Duits nodig heb, alleen in de vakantie. Je leert nu van allebei een beetje, eigenlijk twee keer niets’.

Leerlingen die ook Frans-2 hebben zijn gemiddeld positief over het deelvak lezen en zijn ook meer gemotiveerd om thuis ervoor te werken. Renzo: ‘Bij Frans mag je ook zelfstandig lezen, naar eigen keuze; alles komt in een map met kleine verslagen.’ Lotte: ‘Buiten de lessen lees ik alleen voor extensief lezen, dat is niet zo moeilijk en wel aardig, want je mag de teksten zelf kiezen. Bij Duits kan dat niet.’

De meeste leerlingen besteden buiten de les niet meer dan een kwartier per week aan Frans, met soms pieken van een uur voor extensief lezen. Havo-leerlingen steken er meer tijd in, ongeveer 45 minuten per week.

Krista: 'Thuis doe ik bijna niets aan Frans en Duits, soms een half uurtje tussendoor'.

'Alleen het antwoordenboek is niet genoeg'

Op de drie scholen is het programma in 4-vwo volledig gericht op leesvaardigheid, met wat vocabulaire-verwerking en (receptieve) grammaticakennis. Samantha: 'Bij Duits doe je gewoon teksten, de hele tijd. Bij Frans wordt het vak veel serieuzer genomen'. Jorieke: 'We bespreken af en toe thuis gemaakte opdrachten, dat is fijn, want alleen het antwoordenboek is soms niet genoeg'. Krista: 'Bij Duits wordt bijna niets gecontroleerd; bij Frans moet je vragen beantwoorden of een samenvatting maken'.

Sommigen vermelden expliciet dat ze 'technieken' leren om beter te kunnen lezen. Op een enkele school wordt apart leerwerk opgegeven voor vocabulaire en grammatica.

Op havo-4 wordt op de drie scholen tijdens de wekelijkse les afwisselend geluisterd en gesproken volgens het stramen van de leergang. Apart (productief) vocabulaire leren, noemt geen enkele leerling als activiteit, evenmin als strategietraining. Frederi: 'Vocabulaire moet je jezelf eigen maken'. Hedwig: 'Soms luister ik thuis naar de cd, maar niet vaak'.

Op één van de drie scholen kijken de leerlingen elke maand - als huiswerk - naar een programma van TV5 aan de hand van een opdracht. Dit vinden de leerlingen zin- nig, maar ook erg moeilijk. Pierre: 'Ik spreek af en toe Frans met mijn moeder om te oefenen. Naar TV5 kijken helpt wel. Ik wil me graag inzetten voor Frans omdat ik Frans nodig heb voor mijn studie en ik een stageplek in Frankrijk wil.'

'Voornamelijk artikelen van Internet'

Voor het handelingsdeel spreekvaardigheid, met name voor de eindterm waarbij leerlingen enkele malen met een *native speaker* een gesprek moeten voeren, is er in het vierde leerjaar nog niet zoveel aandacht. De Breul in Zeist organiseerde een dagexcursie naar Lille, verplicht voor alle leerlingen van de vierde klas. Havisten en wv-ers kregen een excursie onder leiding van een Francofone gids. Daarna moesten de havo-leerlingen gesprekken voeren met voorbijgangers; de vwo-leerlingen kregen een leesopdracht die ze met behulp van opschriften en de plaatselijke krant hebben uitgevoerd.

Voor het handelingsdeel 'extensief lezen' moeten de leerlingen van vwo-4 naast de lees oefeningen ook zelfstandig leeskilometers maken; zo'n 200 bladzijden per jaar lezen, inclusief een Franse roman en eventueel wat poëzie. In een eigen leesdossier doen zij summier ver-

slag van hun leeservaringen. Isabelle: 'Ik haal artikelen uit Franse tijdschriften en van Internet'. Hiskia: 'Buiten de les lees ik voornamelijk Internetartikelen, vooral over computers'.

'Ik zou wel meer toetsen willen'

Bijna alle leerlingen werken met studiewijzers, meestal voor een periode van 6 tot 8 weken. Deze studiewijzers worden door de docent gemaakt en bevatten de toetsingsdata. Pierre: 'Ik ben niet zo goed in plannen. We krijgen planning-begeleiding van de mentor'. Isabelle: 'De school geeft je niet zoveel begeleiding, wel een studiewijzer, maar daarmee moet je leren omgaan'. Hedwig: 'Het zijn maar kleine vakjes; ik zet me wisselend in, soms wel, soms niet. Het lukt wel met de begeleiding'.

Op alledrie de scholen wordt gemiddeld tweemaal per rapportperiode getoetst bij Frans; bij Duits wat vaker. Alle geïnterviewde leerlingen vinden dat redelijk. De toetsing varieert van pure lees- en luistertoetsen tot kennistoetsen gebaseerd op vocabulaire en grammatica. Op havo is er in elke periode een korte spreektoets die in tweetallen of individueel in een gesprek met de docent wordt afgenomen. Niemand klaagt over de omvang of de zwaarte. Lotte: 'Gelukkig weten we ver van tevoren wanneer iets af moet zijn: dat plant wel lekker'.

'Gebruiksaanwijzingen in het Frans'

Tenslotte heb ik de leerlingen gevraagd naar hun motivatie en leerplezier. Frederi: 'Ik vind spreken heel belangrijk en ik kan Frans ook gebruiken in Italië'. Pierre: 'We krijgen te weinig Frans per week en teveel onnodige vakken als ANW en CKV'. Lotte: 'Ik kan wel gebruiksaanwijzingen in het Frans begrijpen. Op vakantie praat ik vooral Duits en Engels'. Renzo: 'Ik gebruik Frans en Duits alleen op vakantie, verder nooit. Ik denk niet dat ik er later veel mee zal doen'. Kamal: 'De bedoeling van het deelvak is mijn kennis op het gebied van leesvaardigheid uit te breiden en het herkennen van werkwoorden'. Isabelle: 'Ik lees altijd de Franse teksten op potjes crème en flesjes shampoo; dat vind ik wel lachen.

De meesten hebben de wens om meer contacturen per week echt les te hebben, sommigen willen wat meer uitleg van de docent, met name op het gebied van grammatica. Alle leerlingen die ook Frans-2 hebben, zouden heel graag beide deelvakken van dezelfde leraar hebben. Een paar leerlingen vinden het heel jammer dat ze alleen maar leren lezen voor Frans, een paar anderen zouden liever helemaal geen Frans doen. Toch zegt Arnoud: 'Ik kan me wel redden in Frankrijk'.